

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Διεύθυνση Οικονομικής Ανάλυσης

Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις

Έρευνα Συγκυρίας

Αύγουστος 2019

Εντυπωσιακή η βελτίωση του επιχειρηματικού κλίματος για τις ΜμΕ

Δείκτης εμπιστοσύνης ^[1]

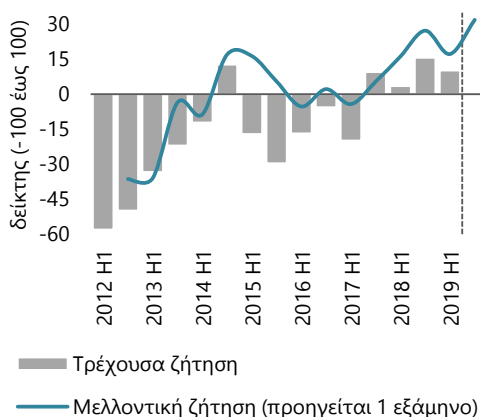
Πηγή: Έρευνα συγκυρίας Εθνικής Τράπεζας

Θετικά κινήθηκε ο δείκτης εμπιστοσύνης των ΜμΕ το 1^ο εξάμηνο του έτους καθώς αναρριχήθηκε στις 18 μονάδες – από 13 το 2^ο εξάμηνο του 2018 – συνεχίζοντας για 4^ο συνεχές εξάμηνο την ανοδική του πορεία, επιτυγχάνοντας παράλληλα υψηλό 10ετίας.

Το θετικό κλίμα του δείκτη εμπιστοσύνης αντανακλάται και στο στόχο περαιτέρω ανάπτυξης των ΜμΕ, με το 55% του τομέα να δηλώνει πως υιοθετεί αναπτυξιακή στρατηγική.

[1] Ο δείκτης αντιστοιχεί στο καθαρό ισοζύγιο των απαντήσεων, για μείωση (-100), σταθερότητα (0) και αύξηση (+100).

Συνθήκες ζήτησης ^[2]

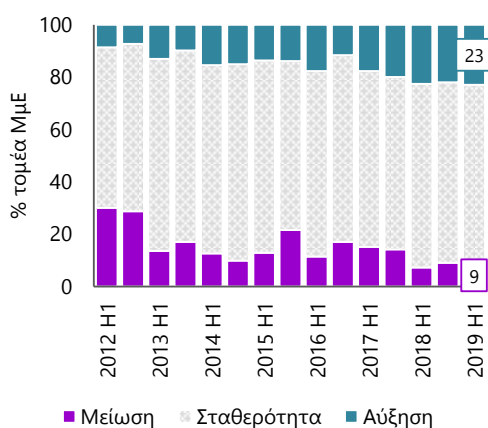
Πηγή: Έρευνα συγκυρίας Εθνικής Τράπεζας

Η άνοδος του δείκτη εμπιστοσύνης επετεύχθη **κυρίως λόγω θετικών προσδοκιών για την εξέλιξη της μελλοντικής ζήτησης**, με τον επιμέρους δείκτη να σημειώνει άνοδο 15 μονάδων – ενόψει και της τουριστικής περιόδου που τονώνει τις προοπτικές όλων των βασικών κλάδων.

Από την άλλη πλευρά η τρέχουσα ζήτηση σημείωσε μικρή επιβράδυνση – μετά την έντονη άνοδο του προηγούμενου εξαμήνου – παραμένοντας ωστόσο κοντά σε ιστορικά υψηλά επίπεδα (10 μονάδες).

[2] Ο δείκτης αντιστοιχεί στο καθαρό ισοζύγιο των απαντήσεων, για μείωση (-100), σταθερότητα (0) και αύξηση (+100). Ως τρέχουσα ζήτηση ορίζονται οι συνθήκες ζήτησης τους προηγούμενους 6 μήνες και ως μελλοντική οι συνθήκες ζήτησης τους επόμενους 6 μήνες.

Απασχόληση

Πηγή: Έρευνα συγκυρίας Εθνικής Τράπεζας

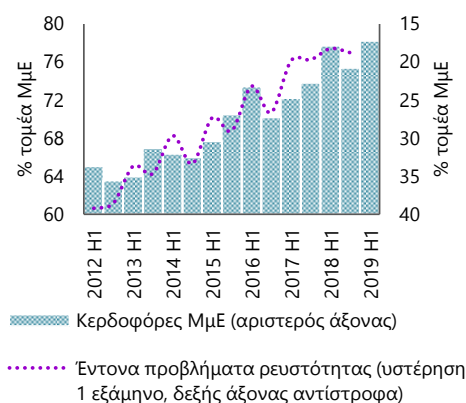
Η βελτίωση του οικονομικού κλίματος και η διατήρηση υψηλών προσδοκιών ανάπτυξης από τις ΜμΕ, **συμβάλλουν στην εμπέδωση θετικότερων προοπτικών απασχόλησης**.

Έτσι, παρά την στασιμότητα στα μερίδια των ΜμΕ που εκτιμούν άνοδο και μείωση της απασχόλησης – 23% και 9% αντίστοιχα – αξίζει να εστιάσουμε στην εδραίωση της μεταξύ τους σχέσης, καθώς οι ΜμΕ που αναμένουν περαιτέρω άνοδο απασχόλησης παραμένουν για 3^ο συνεχές εξάμηνο διπλάσιες έναντι εκείνων που εκτιμούν περιορισμό.

Η ανοδική πορεία των πωλήσεων είχε **θετική επίδραση στην κερδοφορία** των ΜμΕ – και ιδιαίτερα των πολύ μικρών – με το μερίδιο των κερδοφόρων επιχειρήσεων να αυξάνεται στο 78% του τομέα κατά το πρώτο εξάμηνο του 2019.

Παράλληλα η σταδιακή ενίσχυση της κερδοφορίας συμβάλει θετικά στη **διατήρηση χαμηλών προβλημάτων ρευστότητας**, τα οποία επηρεάζουν μόλις 19% των ΜμΕ (έναντι άνω του 1/3 του τομέα πριν μία πενταετία).

Κερδοφορία & Ρευστότητα

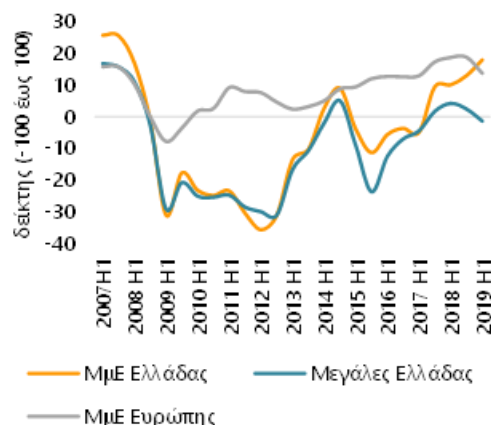

Πηγή: Έρευνα συγκυρίας Εθνικής Τράπεζας

Εστιάζοντας στην **τελευταία 4ετία**, η έντονη άνοδος του δείκτη εμπιστοσύνης επέτρεψε στις ελληνικές ΜμΕ να **βελτιώσουν τη σχετική τους θέση** σε όρους επιχειρηματικών προσδοκιών, διευρύνοντας την απόκλισή τους από τις **μεγάλες** επιχειρήσεις στις 20 μονάδες (από 9 μονάδες το 2015 και σχεδόν παράλληλη πορεία την τελευταία δεκαετία). Η διεύρυνση στο τέλος της περιόδου οφείλεται κυρίως στους κλάδους:

- ✓ **βιομηχανίας** – εν μέρει λόγω συντήρησης αδύναμων μεγάλων βιομηχανιών, ενώ η μικρομεσαία βιομηχανική δραστηριότητα έχει σε μεγάλο βαθμό «ξεκαθαριστεί»
- ✓ **κατασκευών** – όπου οι ΜμΕ διαπιστώνουν οφέλη από την ανάκαμψη ιδιωτικής κατασκευαστικής δραστηριότητας σε μεγαλύτερο βαθμό από τον τομέα δημόσιων έργων.

Σχετική θέση ΜμΕ

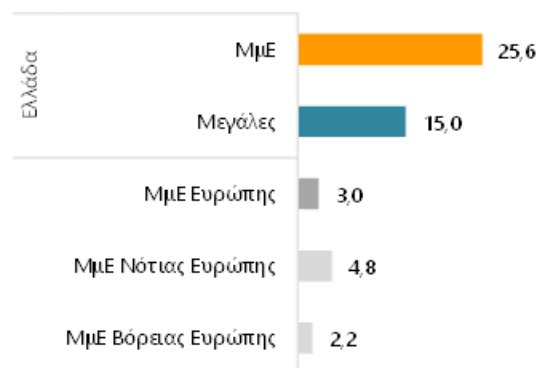

Πηγές: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, SMEs united, Έρευνα συγκυρίας Εθνικής Τράπεζας

Πέρα από δυναμικότερες προσδοκίες σε σχέση με τις ελληνικές μεγάλες επιχειρήσεις, **ακόμα πιο εντυπωσιακό** είναι το γεγονός ότι – μετά από μακροχρόνια πίεση στη διάρκεια της κρίσης – οι ελληνικές ΜμΕ εμφανίζονται πλέον **οριακά πιο αισιόδοξες από τις ευρωπαϊκές**. Συγκεκριμένα, ο δείκτης εμπιστοσύνης εμφανίζεται υψηλότερος των ευρωπαϊκών κατά 4 μονάδες το πρώτο εξάμηνο του 2019, (έναντι υστέρησης της τάξης των 18 μονάδων το 2015). Η εικόνα αυτή αντικατοπτρίζεται στην κάθετη ανοδική πορεία των ελληνικών ΜμΕ την τελευταία 4ετία (κατά 25,6 μονάδες, έναντι 3 μονάδων στις ευρωπαϊκές).

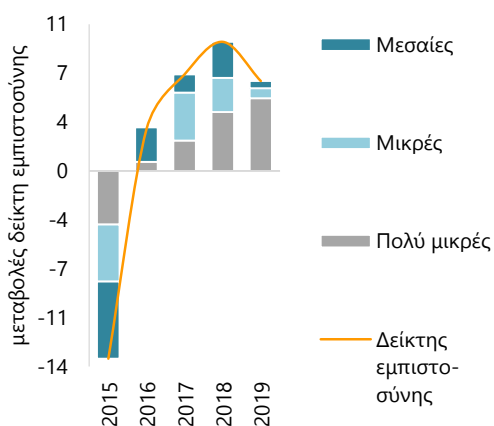
* στο γράφημα εμφανίζονται οι απόλυτες μεταβολές των δεικτών στο διάστημα 2015-2019

Μεταβολή δείκτη εμπιστοσύνης*

Πηγές: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, SMEs united, Έρευνα συγκυρίας Εθνικής Τράπεζας

Συνεισφορά ανά μέγεθος*

Πηγή: Έρευνα συγκυρίας Εθνικής Τράπεζας

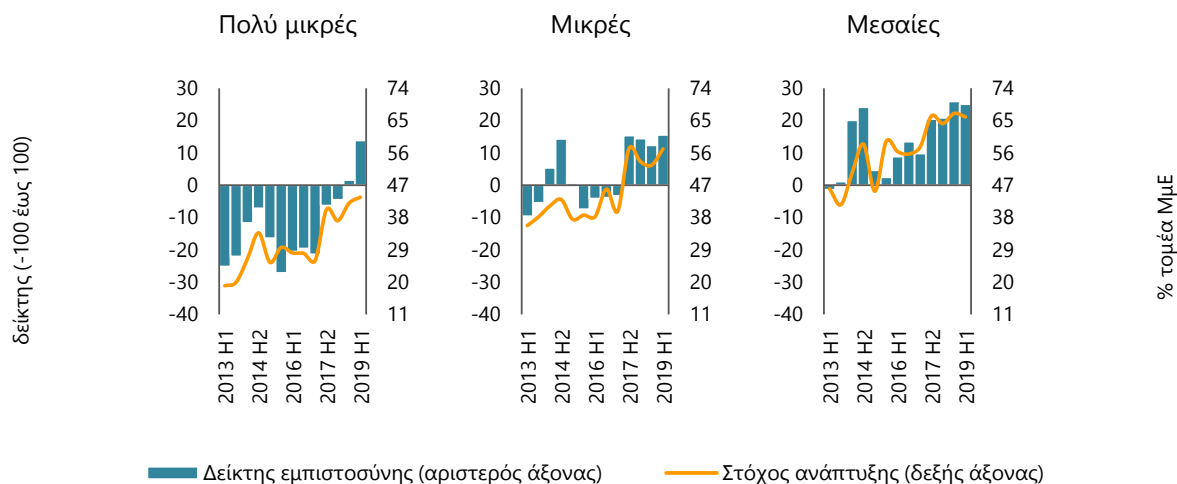
Ενδιαφέρον παρουσιάζει και η σχετική συνεισφορά των επιμέρους μεγεθών στη σταδιακή ανάκαμψη του δείκτη εμπιστοσύνης των ΜμΕ.

Συγκεκριμένα, **στο πρώτο μέρος της ανόδου (2016-2017), ώθηση έδωσαν κυρίως οι μεσαίες και μικρές** επιχειρήσεις (περισσότερο από $\frac{3}{4}$ της αύξησης). Ωστόσο, την **τελευταία διετία αυξάνεται η συνεισφορά των πολύ μικρών** επιχειρήσεων (φθάνοντας το 80% της αύξησης το 2019), καθώς οι προσδοκίες τους συγκλίνουν σταδιακά σε εκείνες του υπόλοιπου τομέα ΜμΕ.

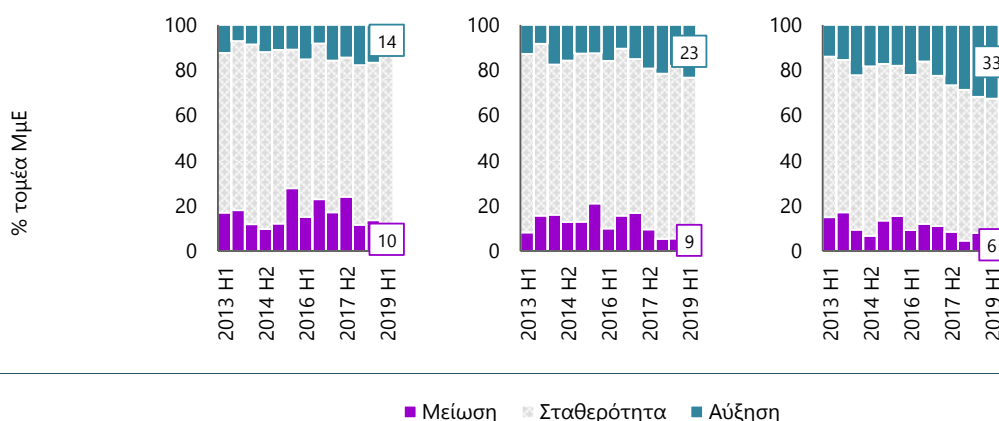
* Στο γράφημα παρουσιάζονται οι μεταβολές του δείκτη εμπιστοσύνης των ΜμΕ και η συνεισφορά των επιμέρους μεγεθών.

Παράρτημα Ι: Ανάλυση ανά μέγεθος ^[1]

Δείκτης εμπιστοσύνης

Απασχόληση

[1] Τα μεγέθη των επιχειρήσεων στην παρούσα ενότητα διακρίνονται βάσει του κύκλου εργασιών τους ως εξής (σε εκ. €): Πολύ μικρές (0 – 0,5), Μικρές (0,5 – 2,5) και Μεσαίες (2,5 – 10)

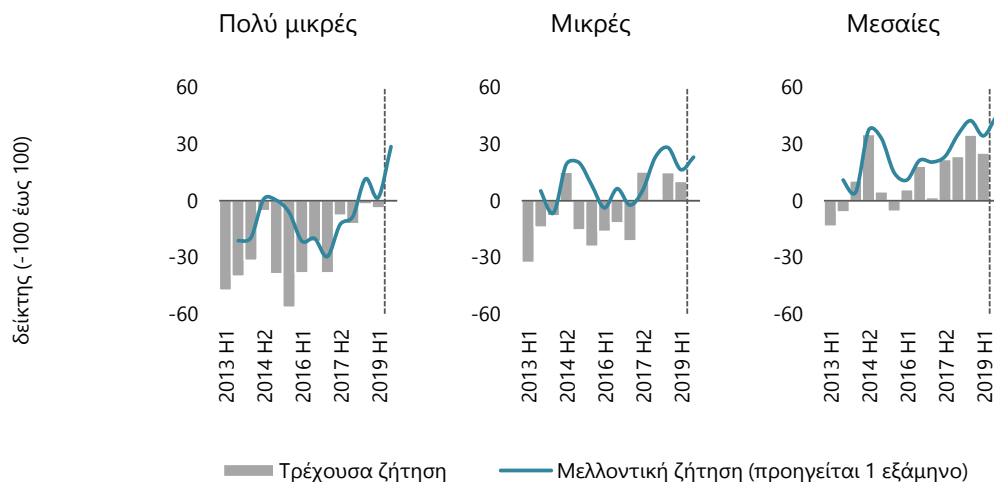
[2] Ο δείκτης αντιστοιχεί στο καθαρό ισοζύγιο των απαντήσεων για μείωση (-100), σταθερότητα (0) και αύξηση (+100).

Πηγή: Έρευνα συγκυρίας Εθνικής Τράπεζας

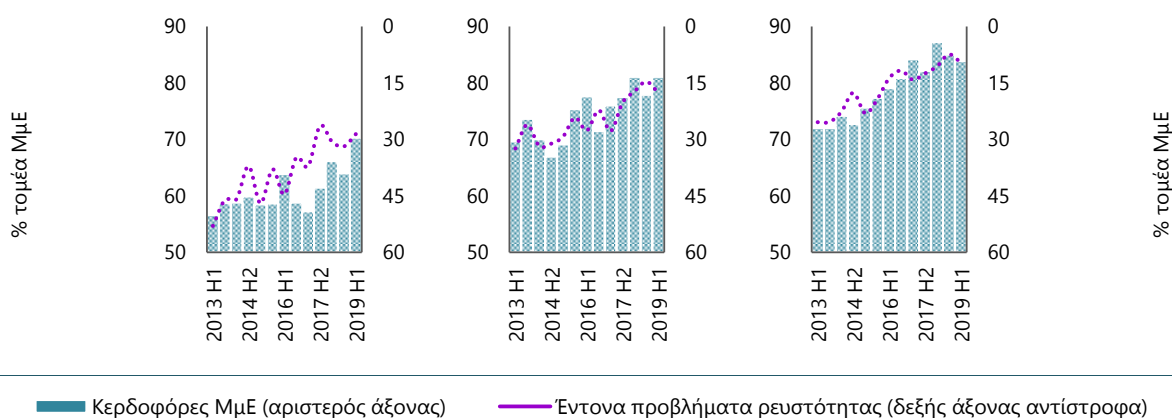
Εξετάζοντας την πορεία του δείκτη εμπιστοσύνης των επιμέρους μεγεθών, **θα εστιάσουμε στις πολύ μικρές επιχειρήσεις** οι οποίες μετά την επάνοδο του δείκτη σε θετικό έδαφος κατά το 2^ο εξάμηνο του 2018, συνέχισαν με άνοδο και κατά το 1^ο εξάμηνο του τρέχοντος έτους, με τον δείκτη να φθάνει στις 16 μονάδες.

Ενώ οι προσδοκίες των πολύ μικρών επιχειρήσεων συγκλίνουν σταδιακά με εκείνες των λοιπών ΜμΕ, οι αναπτυξιακοί τους στόχοι παραμένουν χαμηλότερα του φράγματος του 50% (έναντι 57% στις μικρές και 66% στις μεσαίες), γεγονός που αντικατοπτρίζεται και στις προοπτικές απασχόλησης με μόλις 14% να αναμένουν αύξηση απασχόλησης (έναντι 23% στις μικρές και 33% στις μεσαίες).

Εξέλιξη Ζήτησης

Κερδοφορία & ρευστότητα

[1] Τα μεγέθη των επιχειρήσεων στην παρούσα ενότητα διακρίνονται βάσει του κύκλου εργασιών τους ως εξής (σε εκ. €): Πολύ μικρές (0 – 0,5), Μικρές (0,5 – 2,5) και Μεσαίες (2,5 – 10)

[2] Ο δείκτης αντιστοιχεί στο καθαρό ισοζύγιο των απαντήσεων για μείωση (-100), σταθερότητα (0) και αύξηση (+100).

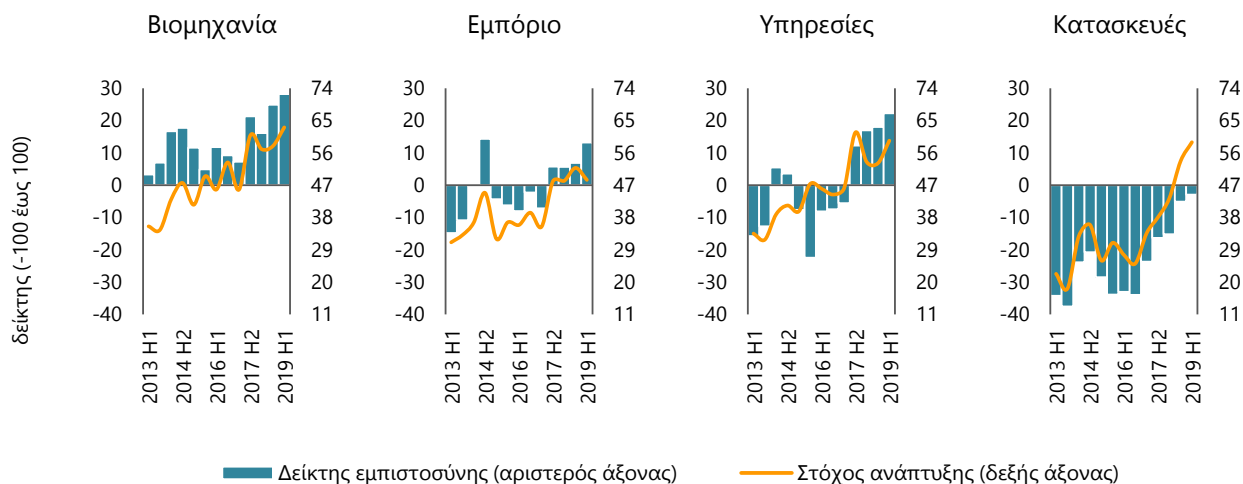
Πηγή: Έρευνα συγκυρίας Εθνικής Τράπεζας

Όπως έχει αναφερθεί και στην προηγούμενη ενότητα για το σύνολο του τομέα των ΜμΕ, η άνοδος του δείκτη εμπιστοσύνης είναι στενά συνδεδεμένη με την βελτίωση των προσδοκιών για την μελλοντική ζήτηση. Το παραπάνω συμπέρασμα είναι έντονα εμφανές στις **πολύ μικρές επιχειρήσεις** όπου **οι θετικές εκτιμήσεις της μελλοντικής ζήτησης** – ο σχετικός δείκτης εκτοξεύτηκε από τις 2 στις 29 μονάδες – **αντιστάθμισαν τις αρνητικές** – και ελαφρά επιδεινούμενες – **εξελίξεις στην τρέχουσα ζήτηση** (-4 από -2 μονάδες).

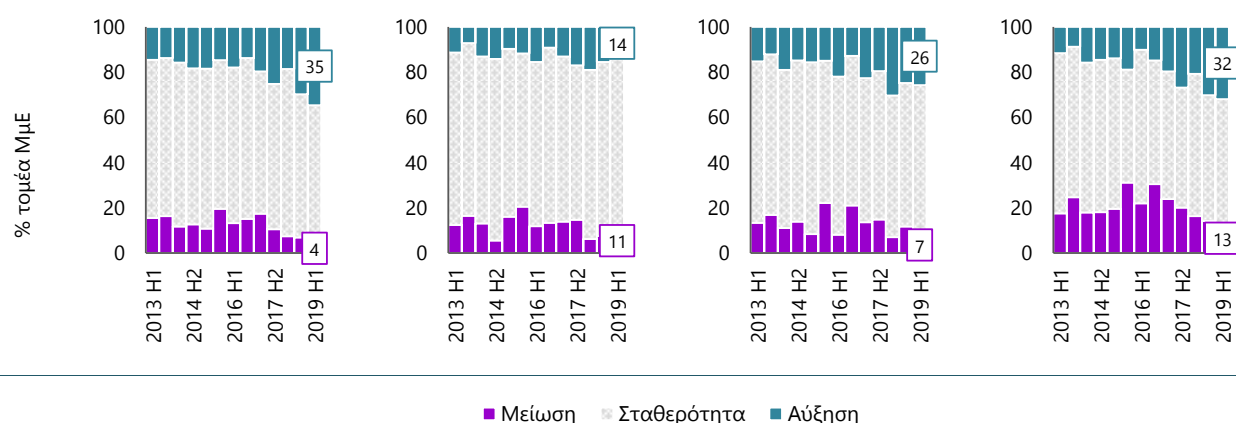
Εφόσον επιβεβαιωθούν οι εκτιμήσεις των πολύ μικρών επιχειρήσεων για την πορεία των πωλήσεων στο μέλλον, θα ήταν λογική μια αύξηση της κερδοφορίας τους η οποία εν συνεχεία θα περιόριζε το μερίδιο των επιχειρήσεων που αντιμετωπίζουν έντονα προβλήματα ρευστότητας – από το 29% σήμερα – κατά το πρότυπο των εξελίξεων στα υπόλοιπα μεγέθη, για τα οποία ωστόσο οφείλουμε να παρατηρήσουμε μια μικρή επιδείνωση κατά το τρέχον εξάμηνο της τάξεως των 3 ποσοστιαίων μονάδων.

Παράρτημα II: Ανάλυση ανά κλάδο

Δείκτης εμπιστοσύνης

Απασχόληση

Ο δείκτης αντιστοιχεί στο καθαρό ισοζύγιο των απαντήσεων για μείωση (-100), σταθερότητα (0) και αύξηση (+100).

Πηγή: Έρευνα συγκυρίας Εθνικής Τράπεζας

Η ανοδική πορεία του δείκτη εμπιστοσύνης εξακολουθεί να αποτελεί κοινό γνώρισμα όλων των κλάδων κατά το 1^ο εξάμηνο του έτους, **ωστόσο παρουσιάζονται επιμέρους διαφοροποιήσεις** στην εξέλιξη των αναπτυξιακών στόχων και των προοπτικών απασχόλησης. Αναλυτικότερα:

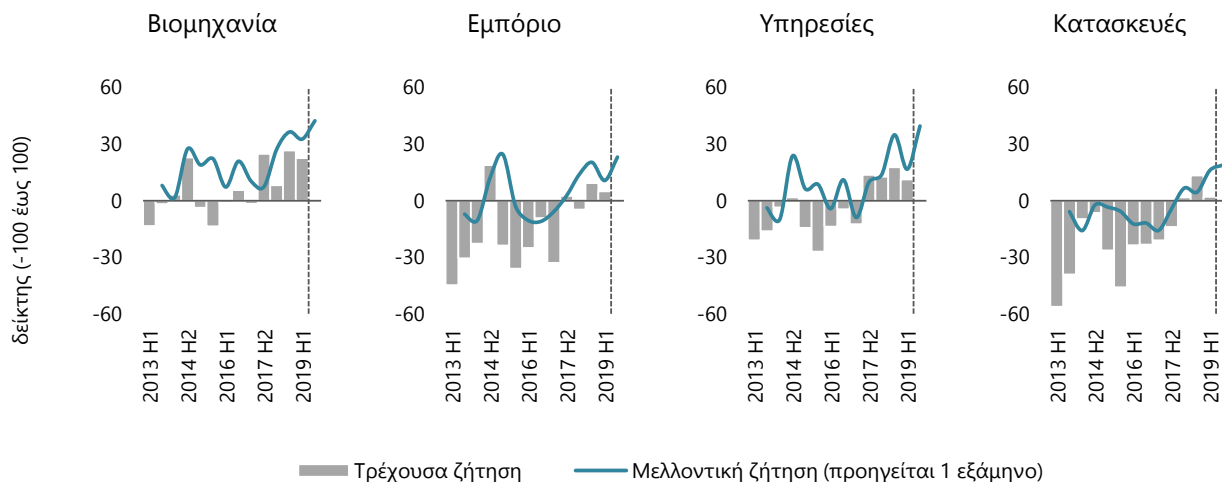
Βιομηχανία: Συνεχίζεται η δυναμική πορεία – διατηρώντας την υπεροχή του έναντι των υπολοίπων – με τον δείκτη εμπιστοσύνης να φθάνει τις 28 – από 25 – μονάδες, ισχυρούς αναπτυξιακούς στόχους (63% του τομέα) και τις θετικές προοπτικές της απασχόλησης να πετυχαίνουν νέο υψηλό (35% του τομέα να προβλέπει αύξηση).

Εμπόριο: Άλμα 6 μονάδων για τον δείκτη εμπιστοσύνης – μετά από 3 εξάμηνα σχετικής στασιμότητας – ωστόσο εστία προβληματισμού αποτελεί η κάμψη των αναπτυξιακών στόχων (48% του τομέα), η οποία ενισχύει τις αρνητικές προσδοκίες για την απασχόληση, με το 11% – από 8% – του τομέα να προβλέπει μείωση της.

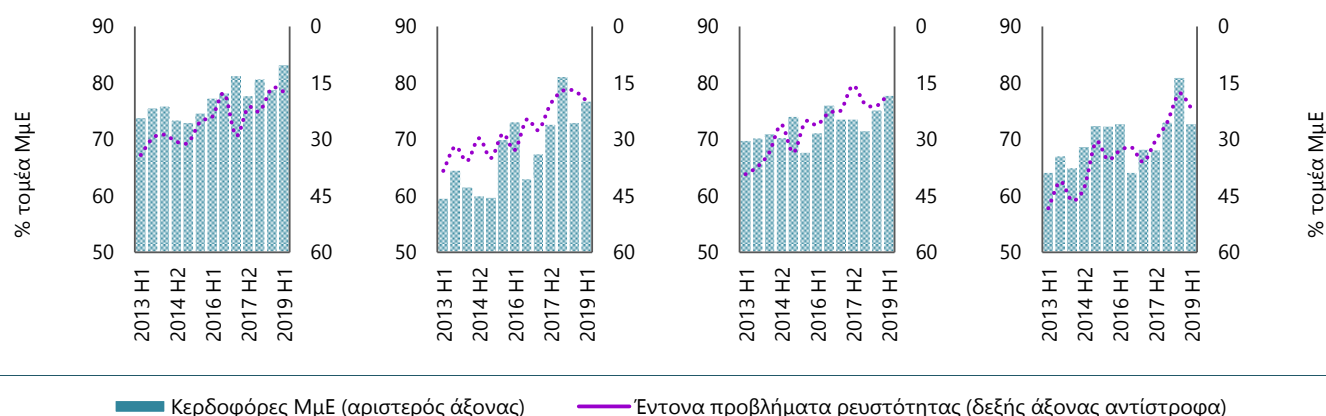
Υπηρεσίες: Οι θετικές προσδοκίες από την επερχόμενη τουριστική περίοδο είναι εμφανής στην βελτίωση του δείκτη εμπιστοσύνης (από τις 18 στις 22 μονάδες), την ενίσχυση των αναπτυξιακών στόχων (σε 59% από 53% του τομέα) και στην απασχόληση καθώς οι εκτιμήσεις για μείωση της μειώνονται από το 12% στο 7% του τομέα.

Κατασκευές: Συνεχίζεται η πορεία ανάκαμψης και παρότι ο δείκτης εμπιστοσύνης παραμένει σε αρνητικό έδαφος (-3 μονάδες), ο κλάδος παρουσιάζει ισχυρούς αναπτυξιακούς στόχους (59% του τομέα) αλλά και υψηλά θετικές προσδοκίες βελτίωσης της απασχόλησης, με το 32% του τομέα να εκτιμά αύξηση της.

Εξέλιξη Ζήτησης

Κερδοφορία & ρευστότητα

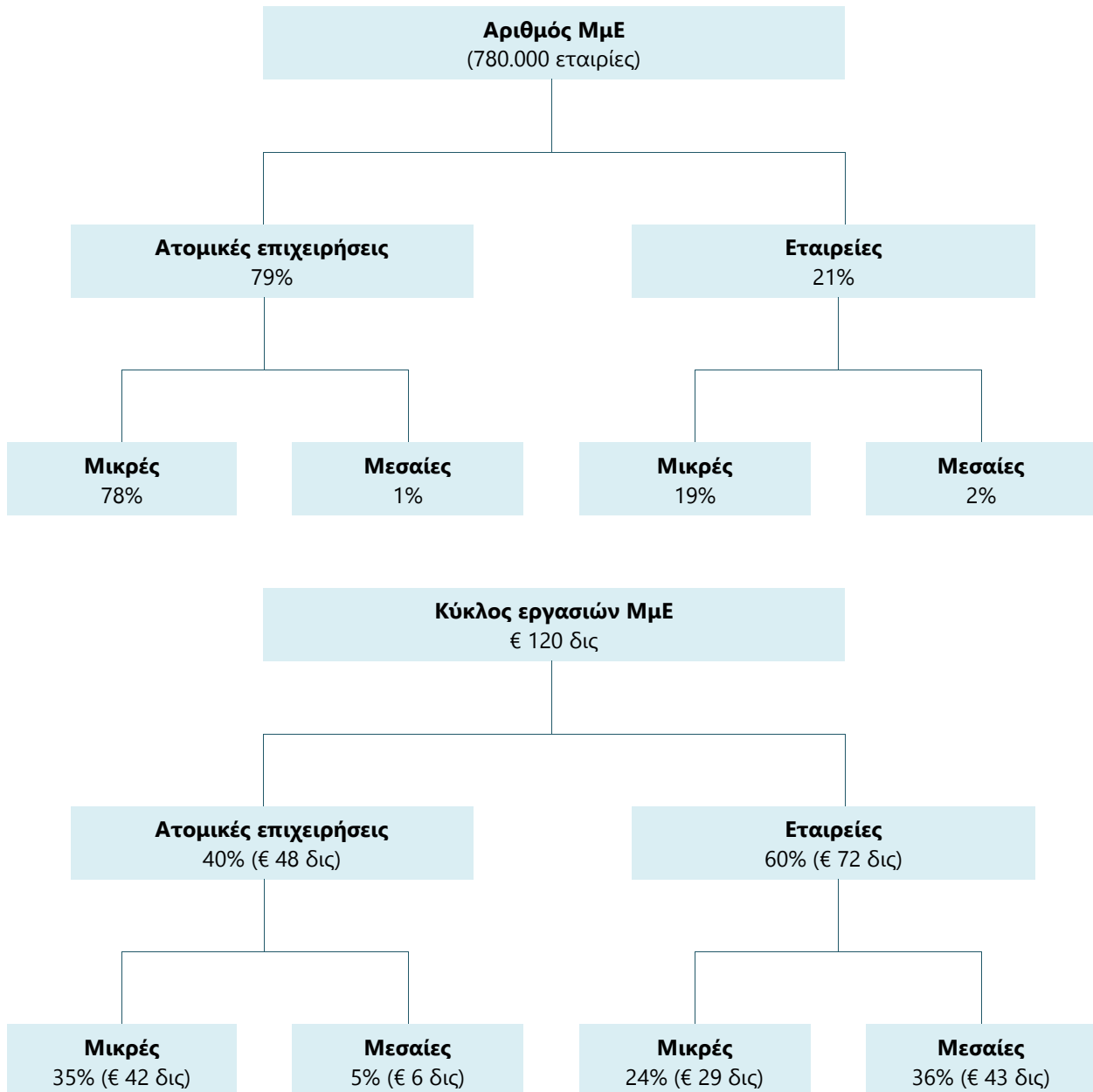
Πηγή: Έρευνα συγκυρίας Εθνικής Τράπεζας

Εξετάζοντας περαιτέρω τους επιμέρους κλάδους παρατηρείται ως **κοινό χαρακτηριστικό η επιβράδυνση στις τρέχουσες πωλήσεις** (διορθώνοντας εν μέρει για την έντονη άνοδο του προηγούμενου εξαμήνου) **και οι θετικότερες προσδοκίες για τις μελλοντικές**. Θετικότερα από τους κλάδους ξεχωρίζουν η **βιομηχανία** και οι **υπηρεσίες**, καθώς η βιομηχανία διατηρεί τις ισχυρότερες προσδοκίες τόσο για την τρέχουσα όσο και για την μελλοντική ζήτηση (23 και 42 μονάδες αντίστοιχα), ενώ οι **υπηρεσίες** ξεχωρίζουν για την μεγάλη – συγκριτικά με το προηγούμενο εξάμηνο – άνοδο 23 μονάδων στην μελλοντική ζήτηση, η οποία κατά κύριο λόγο οφείλεται στις τουριστικές και μεταφορικές επιχειρήσεις εν όψει της τουριστικής περιόδου.

Η προσδοκώμενη καλή πορεία των πωλήσεων από όλους τους κλάδους αναμένεται να ενισχύσει περαιτέρω το μερίδιο των κερδοφόρων ΜμΕ – όπου μέχρι στιγμής τα υψηλότερα ποσοστά εμφανίζονται στους κλάδους βιομηχανίας και υπηρεσιών (83% και 78% του τομέα αντίστοιχα) – και να ωθήσει σε επιπλέον μετριασμό των προβλημάτων ρευστότητας, που επηρεάζουν σε μεγαλύτερο βαθμό τους κλάδους εμπορίου και κατασκευών (20% και 22% του τομέα αντίστοιχα).

Παράρτημα III: Μεθοδολογία

Χαρτογράφηση του τομέα των ΜμΕ στην Ελλάδα

* Για τους σκοπούς της ανάλυσης ορίζονται: μικρές οι επιχειρήσεις με κύκλο εργασιών χαμηλότερο του €1 εκατ. και μεσαίες οι επιχειρήσεις με κύκλο εργασιών μεταξύ €1 εκατ. και €10 εκατ.. * Στην άνω χαρτογράφηση τα χαρακτηριστικά κάθε κατηγορίας προσεγγίστηκαν βάσει κατηγοριοποίησης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που διακρίνει τις επιχειρήσεις βάσει αριθμού εργαζομένων (μικρές: έως 10 εργαζόμενοι και μεσαίες: 10-50 εργαζόμενοι).

Πηγή: Ευρωπαϊκή επιτροπή (SBA Factsheet 2015), Eurostat, ΕΛΣΤΑΤ. (Διαρθρωτική Έρευνα Επιχειρήσεων 2015), Εκτιμήσεις ΕΤΕ

- Οι σχεδόν 780,000 ΜμΕ στην Ελλάδα συνεισφέρουν ετησίως κύκλο εργασιών της τάξης των €120 δις
- Τα 4/5 των ΜμΕ αντιστοιχούν σε ατομικές επιχειρήσεις, οι οποίες καλύπτουν αντίστοιχο μερίδιο στο σύνολο του εγχώριου εταιρικού τομέα (έναντι μόλις 1/2 του εταιρικού τομέα στην Ευρώπη).
- Αν και σε αριθμό υπερτερούν οι ατομικές επιχειρήσεις, το μεγαλύτερο μερίδιο του κύκλου εργασιών (της τάξης του 60%) παράγεται από εταιρείες διάφορων νομικών μορφών (ΑΕ, ΟΕ, ΕΕ, ΕΠΕ κτλ.).

Περιγραφή δείγματος

Κατανομή αριθμού εταιρειών δείγματος ^[1]					
Κύκλος εργασιών (εκατ. €)	Βιομηχανία	Υπηρεσίες	Εμπόριο	Κατασκευές	Σύνολο ΜμΕ
1: (0 – 0,1]	73	45	45	30	193
2: (0,1 – 0,5]	73	45	45	30	193
3: (0,5 – 1,0]	74	45	45	30	194
4: (1,0 – 2,5]	74	45	45	30	194
5: (2,5 – 5,0]	73	45	45	30	193
6: (5,0 – 10,0]	73	45	45	30	193
Σύνολο ΜμΕ	440	270	270	180	1.160

[1] Ανάλογα με τη διαθεσιμότητα των στοιχείων υπάρχει πιθανότητα αποκλίσεων της τάξης του 10%

Σύνθεση εταιρικού τομέα ΜμΕ ^[2] (βάσει κύκλου εργασιών)					
Κύκλος εργασιών (εκατ. €)	Βιομηχανία	Υπηρεσίες	Εμπόριο	Κατασκευές	Σύνολο ΜμΕ
1: (0 – 0,1]	1%	5%	2%	1%	9%
2: (0,1 – 0,5]	3%	6%	12%	1%	22%
3: (0,5 – 1,0]	2%	3%	9%	1%	15%
4: (1,0 – 2,5]	3%	3%	11%	1%	18%
5: (2,5 – 5,0]	4%	4%	8%	1%	17%
6: (5,0 – 10,0]	4%	4%	9%	2%	19%
Σύνολο ΜμΕ	17%	25%	51%	7%	100%

[2] Σταθμισμένος μέσος όρος τελευταίας δεκαετίας

Πηγές: Μητρώο επιχειρήσεων Ελ.Στατ. (2007), ICAP database, Eurostat, εκτιμήσεις Εθνικής Τράπεζας

➤ Η ανάλυση αφορά δείγμα επιχειρήσεων με κύκλο εργασιών έως €10 εκατ., τις οποίες για τους σκοπούς της ανάλυσης ορίζουμε ως μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜμΕ).

➤ Η επιλογή των εταιρειών έγινε μέσω διαστρωματικής δειγματοληψίας (stratified sampling method), κατά τα πρότυπα αντίστοιχων ερευνών που πραγματοποιούνται από διεθνείς οργανισμούς. Ειδικότερα, επιλέχθηκαν συνολικά 1,160 εταιρείες, με τρόπο τέτοιο ώστε να κατανέμονται ομοιόμορφα βάσει δύο βασικών παραγόντων: την τάξη του κύκλου εργασιών (6 τάξεις μεγέθους) και τον κλάδο δραστηριοποίησης (Βιομηχανία, Εμπόριο, Υπηρεσίες, Κατασκευές).

➤ Προκειμένου να προκύψουν συμπεράσματα αντιπροσωπευτικά του εταιρικού τομέα ΜμΕ, πραγματοποιήθηκε στάθμιση των απαντήσεων ανάλογα με τη συμμετοχή της κάθε υποκατηγορίας στο συνολικό κύκλο εργασιών του τομέα. Με αυτόν τον τρόπο προέκυψαν συμπεράσματα (i) ανά μέγεθος, (ii) ανά κλάδο και (iii) συνολικά για τον εταιρικό τομέα ΜμΕ. Βάσει της μεθοδολογίας, οι διακρίσεις που γίνονται κατά την ανάλυση που ακολουθεί αναφέρονται κατά κανόνα σε μερίδια βάσει συνεισφοράς στον κύκλο εργασιών και όχι βάσει αριθμού εταιρειών.

Κατασκευή Δείκτη Εμπιστοσύνης

- Στοχεύοντας στην κατασκευή ενός δείκτη εμπιστοσύνης για τις ΜμΕ, έχουμε συμπεριλάβει κάποιες βασικές ερωτήσεις που αποτυπώνουν το επίπεδο δραστηριότητας κατά το προηγούμενο και επόμενο εξάμηνο. Το πρότυπο των ερωτήσεων βασίζεται στο εναρμονισμένο ερωτηματολόγιο που προτείνουν ο ΟΟΣΑ και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, βελτιώνοντας έτσι τη συγκρισιμότητα του δείκτη.
- Οι ερωτήσεις του δείκτη έχουν 3 εναλλακτικές απαντήσεις: αύξηση (+), σταθερότητα (=), μείωση (-) ή υψηλότερο από το κανονικό (+), κανονικό (=), χαμηλότερο από το κανονικό (-). Αρχικά μετατρέπουμε τον αριθμό των απαντήσεων ανά κατηγορία (+,=,-) σε ποσοστά και στη συνέχεια υπολογίζουμε το καθαρό ισοζύγιο αφαιρώντας το ποσοστό των (-) από το ποσοστό των (+). Δεύτερο εξάμηνο, ο δείκτης εμπιστοσύνης για κάθε κλάδο είναι ο μέσος όρος των καθαρών ισοζυγίων για τις παρακάτω ερωτήσεις:
 - ✓ Για τη βιομηχανία: Επίπεδο παραγγελιών, επίπεδο αποθεμάτων και μελλοντική τάση παραγωγής.
 - ✓ Για τις υπηρεσίες: Κατάσταση επιχείρησης προηγούμενου εξάμηνου, παρελθοντική και μελλοντική τάση ζήτησης.
 - ✓ Για το εμπόριο: Επίπεδο αποθεμάτων, παρελθοντική και μελλοντική ζήτηση.
 - ✓ Για τις κατασκευές: Επίπεδο ανεκτέλεστου υπολοίπου και μελλοντική τάση απασχόλησης.
- Για το σύνολο του εταιρικού τομέα των ΜμΕ, ο δείκτης εμπιστοσύνης εκτιμήθηκε ως ένας σταθμισμένος μέσος όρος των επιμέρους κλάδων (με σταθμίσεις τα μερίδια του κύκλου εργασιών των κλάδων στην οικονομία).
- Η τακτική διενέργεια της έρευνας σε εξαμηνιαία βάση θα μας προσφέρει την εικόνα της διαχρονικής πορείας των ΜμΕ, όπως θα αποτυπώνεται στο δείκτη. Για την εξαγωγή αξιόπιστων συμπερασμάτων, η σύγκριση θα διενεργείται μεταξύ του τρέχοντος επιπέδου του δείκτη και του μακροχρόνιου μέσου όρου του (με σκοπό τη διόρθωση ενδεχόμενης υπέρμετρης αισιοδοξίας ή απαισιοδοξίας (over-optimism or over-pessimism bias)).
- Στην πορεία του δείκτη εμπιστοσύνης (όπως και σε τυχόν άλλες διαχρονικές αναλύσεις) δεν λαμβάνεται υπόψη το κλείσιμο εταιρειών παρά μόνο η εξελίξεις που αφορούν τις επιχειρήσεις που βρίσκονται σε λειτουργία κατά την περίοδο διενέργειας της έρευνας.

Ταυτότητα της δειγματοληπτικής έρευνας

- Εταιρία: KANTAR
- Μεθοδολογία: Ποσοτική έρευνα, με τη μορφή τηλεφωνικών συνεντεύξεων (Computer Aided Telephone Interviewing- C.A.T.I.), με χρήση δομημένου ερωτηματολογίου 20 λεπτών.
- Δείγμα: Συνολικά διεξήχθησαν 1.160 συνεντεύξεις (960 στην τρέχουσα μέτρηση και επιπλέον booster 200 συνεντεύξεων σε ΜΜΕ εταιρείες του κλάδου βιομηχανίας):
 - ✓ 580 επιχειρήσεις με τζίρο μέχρι 1εκ. ευρώ (ελεύθεροι επαγγελματίες, ατομικές επιχειρήσεις, ΟΕ, ΕΕ, ΕΠΕ, ΑΕ) – οι 100 αφορούν βιομηχανίες τροφίμων
 - ✓ 580 επιχειρήσεις με τζίρο από 1-10εκ. ευρώ (ΟΕ, ΕΕ, ΑΕ, ΕΠΕ) – οι 100 αφορούν βιομηχανίες τροφίμων
- Γεωγραφική κάλυψη:
 - ✓ Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Ηράκλειο, Ιωάννινα, Καβάλα, Λάρισα, Πάτρα
- Δειγματοληψία: Πολυσταδιακή, στρωματοποιημένη, μη αναλογική δειγματοληψία ως προς κλάδο, τάξη μεγέθους τζίρου & περιοχή σε κάθε ένα από τα δύο υπο-δείγματα. Quotas ως προς το μέγεθος του τζίρου για το booster δείγμα.
- Στατιστικό σφάλμα: στο σύνολο κάθε υπό-δείματος των 580 επιχειρήσεων το μέγιστο στατιστικό σφάλμα είναι +/- 4,15% σε επίπεδο εμπιστοσύνης 95%.
- Περίοδος διεξαγωγής: 04/03/2019 – 03/05/2019
- Διεξαγωγή: Η έρευνα διεξήχθη σύμφωνα με τους κώδικες δεοντολογίας της ESOMAR και του ΣΕΔΕΑ και τις προδιαγραφές ποιοτικού ελέγχου που ορίζονται από τον ΠΕΣΣ (Ποιοτικός Έλεγχος Συλλογής Στοιχείων). Για την διεξαγωγή της έρευνας πεδίου εργάστηκαν 39 ερευνητές και 2 επιθεωρητές, με εμπειρία και εξειδίκευση σε έρευνες επιχειρήσεων.

Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις

Έρευνα Συγκυρίας

Αύγουστος 2019

Τζέση Βουμβάκη

Deputy Chief Economist

(+30210) 334 1549

e-mail: fvoumv@nbg.gr

Αναλυτές:

Αθανασία Κουτούζου

(+30210) 334 1528

e-mail: koutouzou.ath@nbg.gr

Γεώργιος Σακκάς

(+30210) 334 1547

e-mail: sakkas.georgios@nbg.gr

Νίκη Κωνσταντοπούλου

(+30210) 334 1646

e-mail: konstantopoulou.niki@nbg.gr

Το παρόν δελτίο προορίζεται αποκλειστικά για την ενημέρωση επαγγελματιών επενδυτών οι οποίοι καλούνται να προβούν στην υλοποίηση των επενδυτικών τους αποφάσεων χωρίς να στηρίζονται στα περιεχόμενά του. Σε καμία περίπτωση το παρόν δελτίο δεν θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί ή να θεωρηθεί ως πρόταση για πώληση είτε ως παρότρυνση για οποιαδήποτε πρόταση αγοράς. Τα στοιχεία που αναφέρονται στο παρόν δελτίο προέρχονται από πηγές που θεωρούνται αξιόπιστες. Μη όντας σε θέση να αποκλείσει το ενδεχόμενο λάθους από μέρους των εν λόγω πηγών η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος δεν εγγυάται για ακρίβεια, την επικαιρότητα ή τη χρησιμότητα οποιασδήποτε πληροφορίας. Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος και οι θυγατρικές της εταιρίες δε φέρουν καμία ευθύνη για οποιαδήποτε άμεση ή παρεπόμενη ζημία απορρέει από οποιαδήποτε χρήση της παρούσας αναφοράς.